

KAKO DOLOCIM NAGLAS V VEČZLOŽNIH BESEDAH?

1. RAZZLOGUJEM besedo

Beseda ima toliko zlogov, kolikor ima vokalov (monoftongov oz. diftongov). Vokal je torej nosilec zloga; lahko stoji sam ali pa s konzonanti.

2. ugotovim kvantiteto PREDZADNJEGA zloga

Predzadni zlog je **dolg**¹ (*syllaba longa*):

a. po naravi (*natura*)

- i. če vsebuje po naravi dolg vokal (označen s črtico) → slovar
- ii. če vsebuje diftong (vsi diftongi so dolgi in zato niso posebej označeni)

b. po stavi (*positione*)

- i. če sicer kratkemu vokalu (torej neoznačenemu z dolžino) sledita (ne glede na to, ali sta v istem zlogu ali ne):
 - najmanj dva (različna) konzonanta
 - podvojeni konzonant
 - dvojni konzonant ($x = /ks/$ ali $z = /dz/$)

Preverim, ali nista morda konzonanta iz katere od skupin, ki ne podaljša izgovora predhodnega vokala (če sta konzonanta iz te skupine, vokal pred njima vedno ostane kratek):

- ⊃ muta (c, g, d, t, b, p) cum liquida (l, r)
- ⊃ qu
- ⊃ konzonant + h (ch, rh, ph, th)

Predzadni zlog je **kratek** (*syllaba brevis*):

a. po naravi – če vsebuje kratek vokal

b. po stavi

- i. če vsebuje vokal, ki stoji pred vokalom (*vocalis ante vocalem brevis est*) ali pred skupino *h* (ki se je izgovarjal kot pridih ali pa se sploh ni izgovarjal) + vokal

Vokal pred vokalom pa je dolg:

- v arhaičnem G sg. v prvi deklinaciji: *mensai, pulchrai*
- v G sg. pronominalne deklinacije: *illius, istius, totius*
- *e* za *i* v peti deklinaciji pred singularno G in D končnico: *diei*
- v raznih oblikah glagola *feri*: *fiam, fiunt*
- v G in V sg. moških imen na *-eius* in *-aius*: *Pompei, Cai*
- v grških tujkah: *heroa*

- ii. če stoji vokal v dvožložni ali večžložni besedi pred končnim konzonantom *-b, -d, -t, -m, -l, -r* (torej v A sg. vseh deklinacij, v pasivnih glagolskih oblikah, v 3. os. sg. itd.)

3. če je predzadni zlog **dolg**, je **NAGLAŠEN**

4. če je predzadni zlog **kratek**, se naglasi **PREDPREDZADNJI** zlog

¹ Če ne ugotovim nobene izmed treh situacij za dolg predzadni zlog (1. dolg vokal, označen s črtico, 2. diftong, 3. pozicija pred dvema konzonantoma iz »dovoljenih skupin«), sklepam, da je predzadni zlog **kratek**.